

Sirdaryo viloyatida turizm va dam olishning rivojlanishi

2025-yil uchun

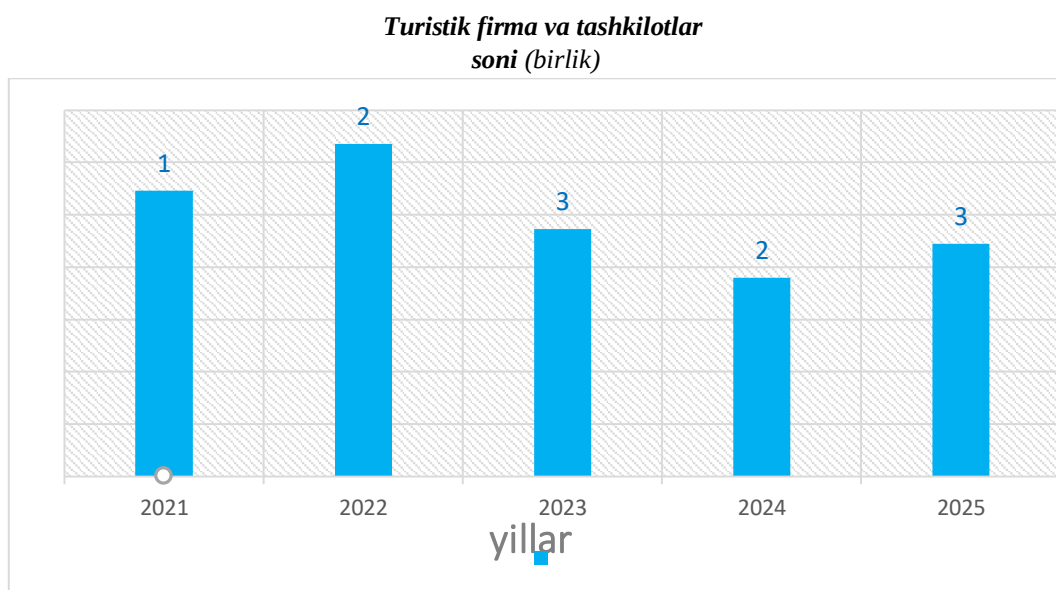
- I.** Turistik firma va tashkilotlarning faoliyati
- II.** Joylashtirish vositalarining faoliyati
- III.** Turizm va dam olishning rivojlanishiga doir ko'rsatkichlar bo'yicha uslubiy tushuntirishlar va metama'lumotlar

I. Turistik firma va tashkilotlarning faoliyati

Turoperatorlik va turagentlik faoliyati, shuningdek sayohatlar tashkil etishga doir boshqa faoliyat **turistik faoliyatdir**. Turistik mahsulotni shakllantirish, targ'ib etish va realizatsiya qilish yuzasidan yuridik shaxs tomonidan amalga oshiriladigan tadbirkorlik faoliyati **turoperatorlik faoliyatidir**. Turistik mahsulotni targ'ib etish va realizatsiya qilish yuzasidan yuridik yoki jismoniy shaxs tomonidan amalga oshiriladigan tadbirkorlik faoliyati **turagentlik faoliyatidir** ([18.07.2019-yildagi O'RO-549-son Qonuni](#)).

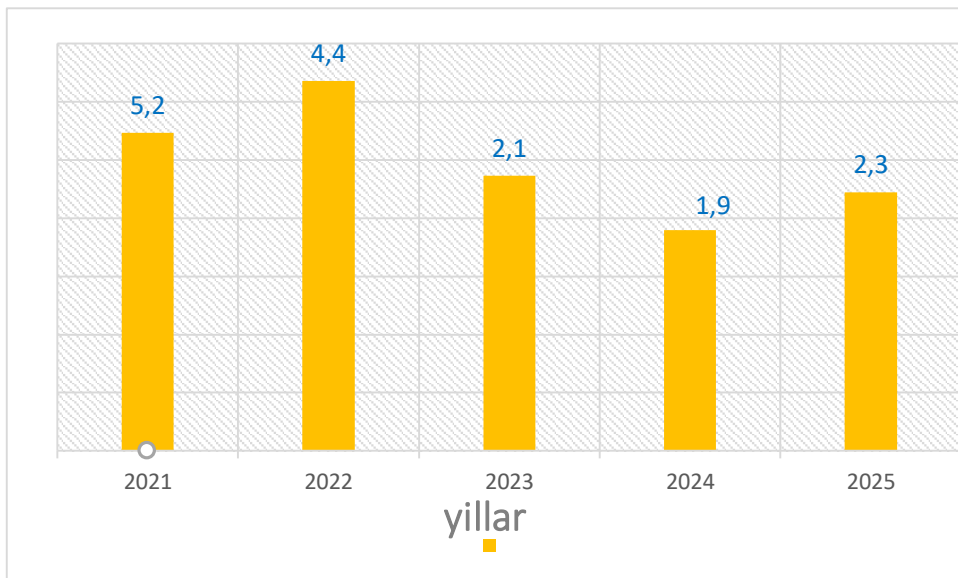
Turistik mahsulot turistik bozor konyunkturasidan kelib chiqqan holda yoxud turistning yoki ekskursantning buyurtmasiga ko'ra turoperator tomonidan shakllantiriladigan, turistning va ekskursantning ehtiyojlarini qanoatlantirish uchun zarur bo'lgan turistik xizmatlar majmuidir ([18.07.2019-yildagi O'RO-549-son Qonuni](#)).

Turistik firma va tashkilotlar faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari ¹⁾ (tegishli yil uchun)

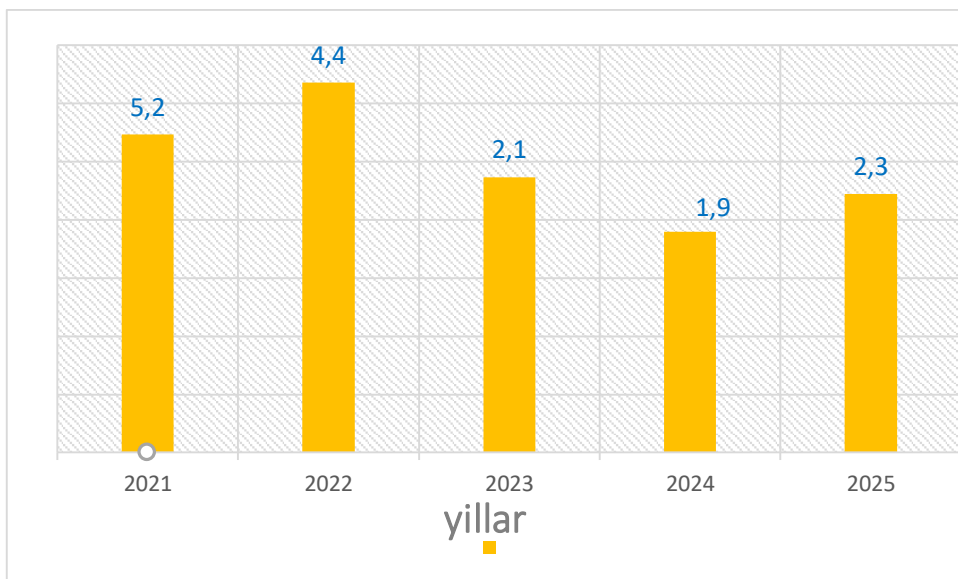

¹⁾ Ma'lumotlar yuridik shaxslar tomonidan taqdim etiladigan 1 turizm shakli bo'yicha statistika hisoboti asosida shakllantirilgan. Jismoniy shaxs va yakka tartibdagi tadbirkorlar hisobga olinmagan.

***Xizmat ko'rsatilgan
shaxslar soni (ming kishi)***

***Sotilgan sayyohlik yo'llanmalar soni
(birlik)***

2025-yilda Sirdaryo viloyati **3ta** turistik firma va tashkilot faoliyat yuritib, ular tomonidan **2,3 ming nafar shaxsga** ¹⁾ xizmat ko'rsatildi va **2,3 mingta sayyohlik yo'llanmasi** sotildi. 2024-yilga nisbatan turistik firma va tashkilotlar soni **1 ta** (yoki **50,0 foiz**)ga, xizmat ko'rsatilgan shaxslar soni **8,8 ming nafar** (yoki **0,4 foiz**)ga, sotilgan sayyohlik yo'llanmalari soni esa **8,8 mingta** (yoki **0,4 foiz**)ga oshdi.

**Turistik firma va tashkilotlar faoliyati ko'rsatkichlarining
hududlar kesimida taqsimlanishi**
(2025-yil uchun)

	Turistik firma va tashkilotlar soni		Xizmat ko'rsatilgan shaxslar soni		Sotilgan sayyohlik yo'llanmalari soni	
	jami (birlik)	jamiga nisbatan foizdagi ulushi	jami (ming kishi)	jamiga nisbatan foizdagi ulushi	jami (ming birlik)	jamiga nisbatan foizdagi ulushi
Sirdaryo viloyati	3	50,0	2,3	99,9	2,3	99,9
hududlar:						
Guliston	3	50,0	2,3	99,9	2,3	99,9
Shirin	-	-	-	-	-	-
Yangiyer	-	-	-	-	-	-
tumanlar:						
Oqoltin	-	-	-	-	-	-
Boyovut	-	-	-	-	-	-
Sayxunobod	-	-	-	-	-	-
Guliston	-	-	-	-	-	-
Sardoba	-	-	-	-	-	-
Mirzaobod	-	-	-	-	-	-
Sirdaryo	-	-	-	-	-	-
Xovos	-	-	-	-	-	-

2025-yilda Sirdaryo viloyatida 3 ta turistik firma va tashkilot faoliyat yuritgan bo'lib, ularning barchasi Guliston shahrida joylashgan. Mavzuga doir ko'rsatkichlar:

[Faoliyat yuritayotgan turistik firma va tashkilotlar soni](#)

[Turistik firma va tashkilotlar tomonidan xizmat ko'rsatilgan shaxslar soni](#)

[Turistik firma va tashkilotlar tomonidan sotilgan sayyohlik yo'llanmalari soni](#)

II. Joylashtirish vositalarining faoliyati

¹⁾ Faqat viza, xorijga chiqish pasporti rasmiylashtirilgan, mehmonxonada joy band qilingan va shu kabi xizmatlar ko'rsatilgan shaxslarni ham o'z ichiga oladi.

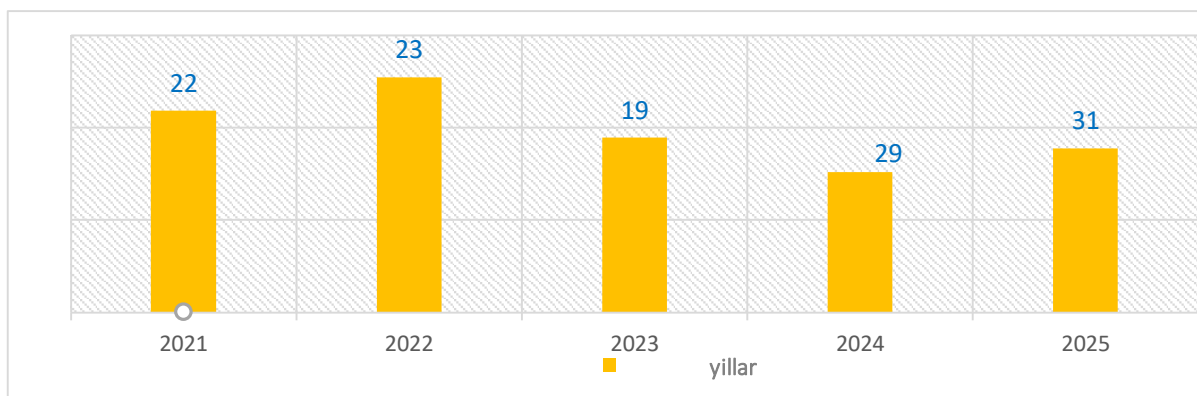
Joylashtirish vositalari mehmonxonalar, turistik bazalar va majmualarni, dam olish uylari va zonalarini, pansionatlar, kempinglar, motellar, mehmon uylarini, o'tov va chodirli oromgohlar, sanatoriylarni hamda mehmonxona xizmatlari (joylashtirish bo'yicha xizmatlar) ko'rsatiladigan boshqa obyektlarni, shuningdek joylashtirish vositasi sifatida tunab qolish uchun jihozlangan yer usti transportini o'z ichiga oladi ([18.07.2019-yildagi O'RO-549-son Qonuni](#)).

Nomer fondi – joylashtirish vositasidagi umumiy nomer (xona)lar soni (ya'ni yashash uchun mo'ljallangan turar joy xonalari). Vaqtincha yashash uchun zarur bo'lgan mebel, jihoz va inventarlar bilan jihozlangan bir yoki bir nechta turar joy xonalari nomer (xona) deb hisoblanadi.

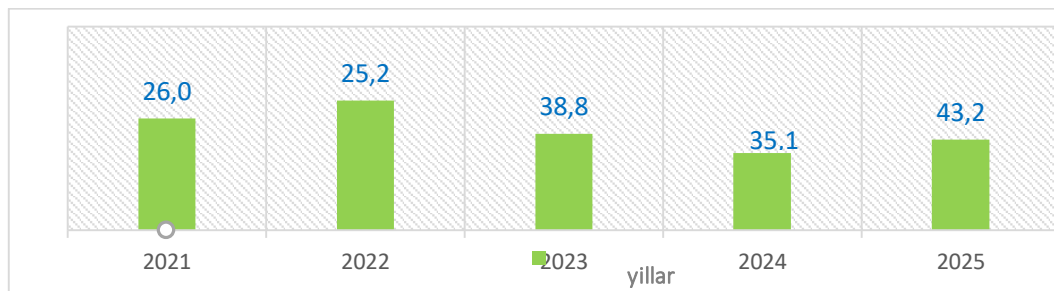
Joylashtirish vositalari faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari ¹⁾

(tegishli yil uchun)

Joylashtirish vositalarining obyektlari soni

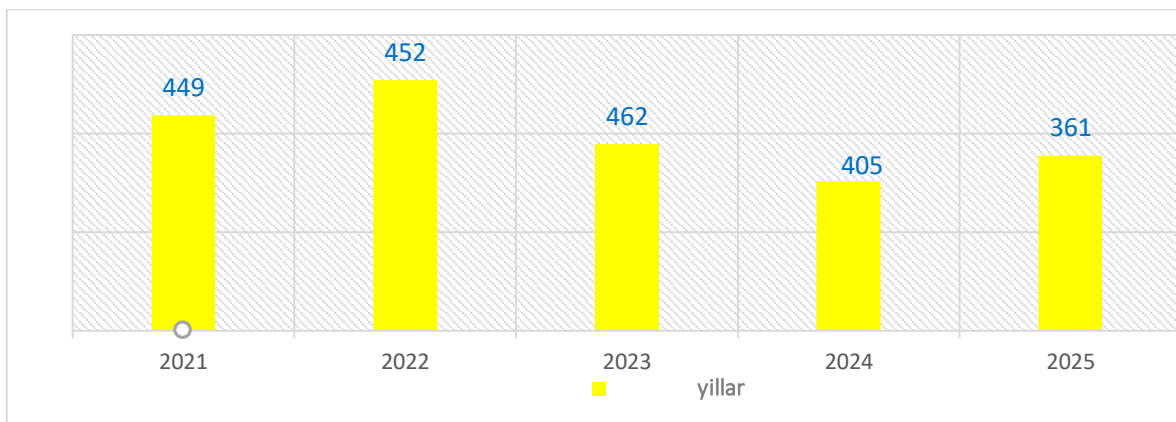

Joylashtirilgan shaxslar soni (ming kishi)

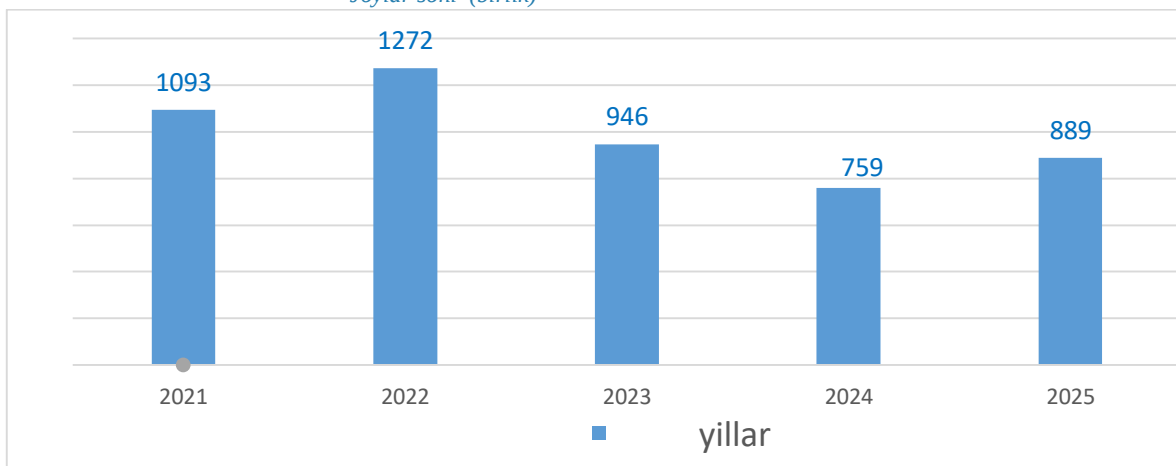

¹⁾ Ma'lumotlar yuridik shaxslar tomonidan taqdim etiladigan 1 turizm shakli bo'yicha statistika hisoboti asosida shakllantirilgan. Jismoniy shaxs va yakka tartibdagi tadbirkorlar hisobga olinmagan.

Nomerlar (xonalar)soni birlik

Joylar soni (birlik)

2025-yilda Sirdaryo viloyatida joylashtirish vositalarining 31 ta obyekti mavjud bo'lib, 2024-yilga nisbatan obyektlar soni 2 taga yoki 6,9 foizga oshdi. Joylashtirilgan shaxslar soni 43 208 nafarga yetib, 2024-yilga nisbatan 8 062 nafarga (yoki 22,9 foizga) ko'paydi. 2025-yilda joylashtirish vositalaridagi nomer (xonalar) soni 361 tani tashkil etib, 2024-yilga nisbatan 44 taga (yoki 10,9 foizga) kamaydi. Ulardagi joylar soni esa 889 tani tashkil etib, 2024-yilga nisbatan 130 taga (yoki 17,1 foizga) ko'paydi..

**Joylashtirish vositalari faoliyati
ko'rsatkichlarining hududlar kesimida taqsimlanishi**
(2025-yil uchun)

	Joylashtirish vositalarining obyektlari soni (birlik)	Joylashtirilgan shaxslar soni (kishi)	Nomerlar (xonalar) soni (birlik)	Joylar soni (birlik)
Sirdaryo viloyati	31	43208	361	889
<i>hududlar:</i>				
<i>shaharlar:</i>				
Guliston	17	26365	215	375
Shirin	1	1010	15	30
Yangiyer	6	3230	30	56
<i>tumanlar:</i>				
Oqoltin	-			
Boyovut	-			
Sayxunobod	-			
Guliston	-			
Sardoba	2	270	32	108
Mirzaobod	1	5475	28	42
Sirdaryo	4	6858	41	278
Xovos	-			

2025-yilda joylashtirish vositalarining obyektlari eng ko'p **Guliston shahrida (17 ta)**, **Yangiyer shahrida (6 ta)** va **Sirdaryo tumanida (4 ta)** qayd etildi. Eng kam sonli obyektlar esa **Shirin shahri (1 ta)**, **Mirzaobod tumani (1 ta)** va **Sardoba tumanida (2 ta)** kuzatildi.

Joylashtirilgan shaxslar soni bo'yicha **Guliston shahri (26 365 nafar)**, **Sirdaryo tumani (6 858 nafar)** va **Mirzaobod tumani (5 475 nafar)** yetakchilik qildi. **Sardoba tumanida (270 nafar)**, **Shirin shahrida (1 010 nafar)** va **Yangiyer shahrida (3 230 nafar)** joylashtirilgan shaxslar soni nisbatan kam bo'ldi.

Joylashtirish vositalaridagi nomer (xona)lar soni bo'yicha **Guliston shahri (215 ta)**, **Sirdaryo tumani (41 ta)** va **Sardoba tumani (32 ta)** yetakchilik qildi. Eng kam nomer (xona)lar **Shirin shahrida (15 ta)**, **Mirzaobod tumanida (28 ta)** va **Yangiyer shahrida (30 ta)** qayd etildi.

Joylashtirish vositalaridagi joylarning eng ko'p qismi **Guliston shahri (375 ta)**, **Sirdaryo tumani (278 ta)** va **Sardoba tumaniga (108 ta)** to'g'ri keldi. Eng kam sonli joylar esa **Shirin shahrida (30 ta)**, **Mirzaobod tumanida (42 ta)** va **Yangiyer shahrida (56 ta)** qayd etildi.

Mavzuga doir ko'rsatkichlar:

[Joylashtirish vositalarining obyektlari soni](#)

[Joylashtirish vositalaridagi joylar soni](#)

[Mehmonxona va shunga o'xshash joylashtirish vositalarining obyektlari soni](#)

[Mehmonxona va shunga o'xshash joylashtirish vositalaridagi joylar soni](#)

[Mehmonxona va shunga o'xshash joylashtirish vositalarida joylashtirilgan shaxslar soni](#)

[Ixtisoslashtirilgan joylashtirish vositalarining obyektlari soni](#)

**III. Turizm va dam olishning rivojlanishiga doir ko'rsatkichlar
bo'yicha uslubiy tushuntirishlar va metama'lumotlar**

Turizm statistikasi bo'yicha xalqaro tavsiyalar (TSXT, 2008)ga muvofiq, "turizm" tushunchasi tashrif buyuruvchilar faoliyatiga mansubdir.

Tashrif buyuruvchi "sayohatchi" tushunchasining quyi toifasi, turizm esa "sayohat" tushunchasining quyi toifasi hisoblanadi. Turistik safarni amalga oshirayotgan sayohatchi tashrif buyuruvchi deb ataladi.

Kiruvchi turistik safar – tashrif buyuruvchining mamlakatga kirib kelgan paytidan boshlab, mamlakatdan chiqib ketgunga qadar amalga oshirgan sayohati.

Chiquvchi turistik safar – tashrif buyuruvchining o'z doimiy yashash mamlakatidan chiqib ketish paytidan boshlab, unga qaytib kelgunga qadar amalga oshirgan sayohati.

Jamoaviy joylashtirish vositasi (BMT Turizm (UN Tourism) terminologiyasiga muvofiq) sayyohlarga muntazam yoki vaqt-vaqti bilan tunab qolish uchun xona yoki boshqa binolarda joylashish imkoniyatini taqdim etadigan har qanday obyektni anglatadi, ammo undagi nomer (xona)lar soni har bir davlat tomonidan mustaqil ravishda belgilangan minimal darajadan ortiq bo'lishi kerak. Shu bilan birga, jamoaviy joylashtirish vositasidagi barcha nomer (xona)lar yagona boshqaruvga bo'ysunishi (hatto foyda olish maqsad qilinmagan bo'lsa ham), ko'rsatiladigan xizmatlar va mavjud jihozlariga muvofiq toifa va sinflarga ajratilgan bo'lishi kerak.

Jamoaviy joylashtirish vositalariga mehmonxona va shunga o'xshash joylashtirish vositalari (mehmonxonalar, motellar, qo'noquylar va mehmonxona turidagi boshqa tashkilotlar), ixtisoslashtirilgan joylashtirish vositalari (sanatoriya-kurort tashkilotlari, sog'lomlashtirish tashkilotlari, dam olish uylari, pansionatlar, kempinglar, dam olish bazalari, turistik bazalar va boshqa ixtisoslashtirilgan joylashtirish vositalari), individual va boshqa joylashtirish vositalari (mehmon uylari, dala hovlilari, o'tov lagerlari va individual joylashtirish vositalarining boshqa turlari) kiradi.

O'zbekistonda turizm va dam olishning rivojlanishiga oid statistik ma'lumotlar quyidagilar asosida shakllantiriladi:

➤ **xalqaro turistik oqimlar bo'yicha ma'muriy ma'lumotlar.** Xorijga chiqqan O'zbekiston fuqarolari to'g'risidagi ma'lumotlar Ichki ishlar vazirligi huzuridagi Migratsiya va personallashtirish departamenti Personallashtirish markazi, O'zbekistonga tashrif buyurgan xorijiy fuqarolar to'g'risidagi ma'lumotlar esa Davlat xavfsizlik xizmati Chegara qo'shinlari tomonidan taqdim etiladi. Ma'lumotlar har oyda Milliy statistika qo'mitasiga taqdim etiladi va safar maqsadlari, xorijga chiqqan O'zbekiston fuqarolari borgan mamlakatlar, shuningdek, O'zbekistonga tashrif buyurgan xorijiy fuqarolar kelgan mamlakatlar to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi;

➤ **ichki turizm bo'yicha uy xo'jaliklari tanlanma kuzatuvi materiallari** — "Ichki turizm va aholining jismoniy faolligi kuzatuvi so'rovnomasi". Kuzatuv respublikaning barcha

hududlarida tanlab olingan uy xo'jaliklari o'rtasida o'tkaziladi va ichki turizm bo'yicha statistik ko'rsatkichlarni shakllantirishda foydalaniladi;

➤ **yillik statistika hisoboti** 1 turizm shakli "Tashrif buyuruvchilarga xizmat ko'rsatish va joylashtirish to'g'risidagi statistika hisoboti". Ushbu hisobotlarni sayyohlik-ekskursiya va joylashtirish (jamoaviy joylashtirish vositalari) xizmatlarini ko'rsatuvchi yuridik shaxslar, zarur holatlarda ularning alohida bo'linmalari taqdim etadilar. Tashrif buyuruvchilarga xizmat ko'rsatish va joylashtirish to'g'risidagi statistika hisobotlarida turistik firma va tashkilotlar (xodimlar, sotilgan sayyohlik yo'llanmalar va xizmat ko'rsatilgan shaxslar soni haqida ma'lumotlar) hamda jamoaviy joylashtirish vositalari faoliyati (nomer fondi, joylashtirilgan shaxslar va tunab qolish holatlari soni), shuningdek, turizm va dam olish sohasini tavsiflovchi boshqa ko'rsatkichlar aks ettiriladi. Statistik ma'lumotlar respublika va hududlar kesimida taqdim etiladi.

Turizm sohasidagi statistik ma'lumotlar turizm tarmog'ining holatini baholash, davlat siyosatini shakllantirish, rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish, shuningdek, turistik oqimlar va aholining turistik afzalliklarini monitoring qilish hamda tahlil etishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu ma'lumotlar davlat hokimiyati organlari, biznes hamjamiyati va xalqaro tashkilotlarga investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish hamda mamlakatda turizmning barqaror rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Foydali havolalar:

[O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risida"gi Oonuni \(18.07.2019-yildagi O'RO-549-son\)](#)

[O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasining tashqi sektori statistikasi shakllantirishini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori \(03.04.2018 yildagi 263-son\)](#)

[Turizm statistikasi bo'yicha xalqaro tavsiyalar, 2008-yil](#)

[Turizm statistikasi bo'yicha uslubiy nizom](#)

